

Kolorektální screeningové vyšetření: Pokrytí cílové populace

VERZE 2025-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Kateřina Hejčmanová ¹ , Monika Ambrožová ¹ , Renata Chloupková ¹ , Ondřej Ngo ¹ , Ondřej Májek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, Národní screeningové centrum, Praha
Recenzenti:	Komise pro program screeningu kolorektálního karcinomu
Datum vytvoření dokumentu:	10.06.2024
Datum poslední aktualizace:	14.10.2025
Datum vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	30.04.2024
Datum schválení poradou vedení UZIS:	30.04.2024
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	PPS-02-01
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, ČSÚ, Český statistický úřad, prevence, screening kolorektálního karcinomu, kolorektální karcinom
EuroVoc	NT2 státní zdravotní služba, NT2 prevence nemocí, NT1 rakovina
Citace:	Hejčmanová K., Ambrožová M., Chloupková R., Ngo O., Májek O. Kolorektální screeningové vyšetření: Pokrytí cílové populace. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2069-kolorektum-screening-pokryti-populace-otevrena-data . ISSN 2695-0340
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2069-kolorektum-screening-pokryti-populace-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje vypočítat pokrytí osob screeningovou kolonoskopií nebo screeningovým TOKS (test na okultní krvácení do stolice) ve standardním dvouletém intervalu za dané období. Sledovaný indikátor je hodnocen v rámci monitoringu screeningového programu tlustého střeva a konečníku.

Uživatel může údaje stratifikovat dle základních charakteristik osob (pohlaví, věk, okres nebo kraj bydliště). Údaje lze rovněž sledovat v čase.

Jedná se o agregovanou datovou sadu, pokrytí je agregováno dle charakteristik osob, kterým byly sledované výkony vykázány.

1.2 Základní informace

Indikátor je vypočten jako podíl počtu osob s provedenou screeningovou kolonoskopií nebo screeningovým TOKS v určitém časovém intervalu (čitatel) a celkového počtu osob z cílové populace (jmenovatel). V případě, že bylo osobě vykázáno více těchto vyšetření ve sledovaném roce, je uvažováno pouze vyšetření se závažnějším výsledkem. V případě screeningové kolonoskopie je sledováno, zda byla provedena v posledních 10 letech, v případě screeningového TOKS je sledováno, zda byl v populaci osob ve věku 50–54 let proveden v posledním roce a ve věku 55+ let proveden v posledních dvou letech. Pokud byla osobě provedena obě tato vyšetření, je uvažováno pouze jedno, a to v následujícím pořadí: screeningová kolonoskopie, screeningový TOKS. Pro výpočet byly použity zdravotní výkony 15105 a 15107 (screeningová kolonoskopie) a 15118, 15119, 15120 a 15121 (screeningový test na okultní krvácení do stolice).

Obsah datové sady dále zahrnuje přehled základních sociodemografických údajů, kraj a okres bydliště pacienta.

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada vychází z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ) obsahujícího data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Kvalita této datové sady je závislá na úplnosti a validitě vykazovaných dat. Počet osob v cílové populaci byl zjištěn z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Datová sada byla připravena na základě individuálních dat NRHZZ dostupných od roku 2010. Do analýzy nebyly zahrnuty osoby bez vyplněného okresu, pohlaví a osoby mladší 50 let. Osoby, které zemřely do roku, ke kterému je indikátor hodnocen (včetně), nejsou v pokrytí uvažovány. Věk byl určen k roku, pro který bylo pokrytí hodnoceno. Indikátor je hodnocen ve dvouletém intervalu.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění...) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně nejsou v datové sadě k dispozici.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace do úrovně okresu, věk na 5leté věkové kategorie).

1.4 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je výpočet pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením z dostupných informací o počtu osob s provedenou screeningovou kolonoskopií nebo screeningovým TOKS v daném intervalu (čítatel) a celkového počtu osob z cílové populace (jmenovatel). Datová sada umožňuje provést základní popisné statistiky o pokrytí cílové populace, například:

- Hodnocení vývoje pokrytí cílové populace screeningem v jednotlivých letech
- Vizualizace vývoje pokrytí cílové populace screeningem v jednotlivých letech
- Stratifikace pokrytí dle věku, pohlaví, kraje a okresu bydliště pacienta

Příklad konkrétního výstupu:

Uživatel provádí hodnocení pokrytí kolorektálním screeningem v cílové populaci mužů ve věku 50 a více let v roce 2022 se zaměřením na muže žijící v Kraji Vysočina a okrese Jihlava.

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

1.6 Klíčová slova

NRHZZ, Národní registr hrazených zdravotních služeb, ČSÚ, Český statistický úřad, prevence, screening kolorektální karcinomu, kolorektální karcinom

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

NT2 státní zdravotní služba, NT2 prevence onemocnění, NT1 rakovina

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 17 248
- Počet popisných atributů: 10
- Velikost: 1,3 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datové sady je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a. Počet osob v cílové populaci byl zjištěn z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ).

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních osob s daným výkonem (screeningová kolonoskopie, screeningový TOKS) za sledované období a agregované počty osob v populaci (demografie). Datum vykazání sledovaného výkonu je převedeno na rok, věk pacienta je transformován do 5letých věkových kategorií.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Označení roku, ke kterému je vztažen výpočet pokrytí
- Možné hodnoty: 2011–poslední uzavřený rok

2. Pohlaví pacienta

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: string
- Popis parametru: Pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1) M – muž
 - 2) Z – žena

3. Věková skupina – kód

- Název parametru: vek_kod
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Kód pětileté věkové skupiny pacienta z [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- Možné hodnoty: Kódy pětiletých věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám pětiletých věkových skupin v rozsahu 50–84, 85+

4. Věková skupina – název

- Název parametru: vek_nazev
- Datový typ: string
- Popis parametru: Název pětileté věkové skupiny
- Možné hodnoty: pětileté věkové skupiny v rozsahu 50–84, 85+

5. Okres bydliště pacienta – kód

- Název parametru: okres_lau_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: Kód okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty:
 - 1) CZ0100
 - 2) CZ0201
 - 3) CZ0202
 - ...
 - 77) CZ0806

6. Okres bydliště pacienta – název

- Název parametru: okres_nazev
- Datový typ: string

- Popis parametru: Název okresu bydliště pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1) Praha
 - 2) Benešov
 - 3) Beroun
 - ...
 - 77) Ostrava-město

7. Kraj pacienta – kód

- Název parametru: kraj_nuts_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: Kód kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty:
 - 1) CZ010
 - 2) CZ020
 - 3) CZ031
 - 4) CZ032
 - 5) CZ041
 - 6) CZ042
 - 7) CZ051
 - 8) CZ052
 - 9) CZ053
 - 10) CZ063
 - 11) CZ064
 - 12) CZ071
 - 13) CZ072
 - 14) CZ080

8. Kraj pacienta – název

- Název parametru: kraj_nazev
- Datový typ: string
- Popis parametru: Název kraje bydliště pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1) Hlavní město Praha
 - 2) Středočeský kraj
 - 3) Jihočeský kraj
 - 4) Plzeňský kraj
 - 5) Karlovarský kraj
 - 6) Ústecký kraj
 - 7) Liberecký kraj
 - 8) Královéhradecký kraj
 - 9) Pardubický kraj
 - 10) Vysočina
 - 11) Jihomoravský kraj
 - 12) Olomoucký kraj
 - 13) Zlínský kraj
 - 14) Moravskoslezský kraj

9. Počet provedených vyšetření

- Název parametru: pocet_vysetrenych
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Počet provedených screeningových vyšetření
- Možné hodnoty: celá čísla > 0

10. Cílová populace

- Název parametru: populace
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Počet osob v cílové populaci dle dat ČSÚ
- Možné hodnoty: celá čísla > 0